

TOIMENPITEET RIKOLLISELLE URALLE AJAUTUMISEN EHKÄISEMISEKSI

Arvioinnilla etsitään vastausta kysymykseen, miten nuorisorikollisuuden kehityssuunta on yhteydessä ehkäiseviin toimenpiteisiin. Arviointi kohdentuu ensisijaisesti kuntiin, joissa on viime aikoina tapahtunut selvää rikosten laskua. Tehtävänä on selvittää, löytyykö juuri näistä kunnista vakiintuneita, tehokkaita menettelytapoja tai uusia hankkeita, joita sovelletaan ensi kertaa kiinni jääneitten nuorten ohjaamiseen.

Viranomaisten yhteistyökäytäntöjen muuttuminen näkyy nopeasti nuorten rikosluvuissa, tosin alussa vähän absurdisti. Nuorten rikoksesta epäiltyjen määrä ensin kasvaa, kun rikolliseen käyttäytymiseen puututaan. Piilorikollisuus tulee julki ilmoitusaktiviteetin noustessa. Näin on käynyt esimerkiksi alaikäisiä varten rakennetuissa näpistysprojekteissa. Kun tieto uudesta käytännöstä leviää nuorten keskuuteen, uusintarikollisuus vähenee ja toiminnan estävä vaikutus alkaa näkyä myös rikosluvuissa. Vanhempien kytkeminen hankkeeseen lisää edelleen työn vaikutusta.

Samalla tavalla nuorten julkijuopotteluun ja häiriökäyttäytymiseen puuttuminen nostaa aluksi rikoslukuja. Tilanteen rauhoittuessa rikosilmoitukset vähenevät ja paikallinen ”nollatoleranssiohjelma” osoittaa tehonsa. Huume- ja ajoneuvorikosten kohdalla on toisinaan havaittavissa siirtymisilmiö. Kun rikollisuuden vastainen työ alkaa yhdellä paikkakunnalla tehota, tekijät siirtyvät naapurikuntaan. Tässä tapauksessa rikosten torjumiseksi tarvitaan kuntarajat ylittävää yhteistyötä.

Nuorisorikollisuuden pysyvä alentaminen vaatii pitkäaikaisia toimia. Viranomaisten kesken tarvitaan vakiintuneita työmenetelmiä, joilla nopeasti puututaan ilmitulleisiin rikkomuksiin. Projektit ovat hyvä alku, mutta ei pysyvä ratkaisu. Sovittelutoiminta, sosiaalipäivystys ja koulupoliisijärjestelmä ovat esimerkkejä pysyvistä toimintamuodoista, joilla samalla on tärkeä ennalta estävä merkitys. Kunnallinen turvallisuussuunnitelma kytkee eri viranomaisten työn yhteisten tavoitteiden mukaiseksi. Lasten ja nuorten kannalta keskeisin osa suunnitelmaa on hyvinvointipoliittinen ohjelma. Sen toteutumisesta kunnassa vastaa esimerkiksi nuorisoasiain toimikunta tai vastaava pysyvä yhteistyöryhmä, jossa on riittävästi nuoriso- ja kasvatustyön sekä lastensuojelun asiantuntemusta.